

Силабус курсу
СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИРОДИ

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий, доктор філософії)

Галузь знань: 09 Біологія

Спеціальність: 091 Біологія

Освітньо-наукова програма: Біологія

Кількість кредитів: 4

Рік підготовки, семестр – I рік, I семестр

Компонент освітньої програми: обов'язкова

Дні занять: вівторок, 8.00-11.05, ауд. 186

Консультації: п'ятниця, 14.20-16.00, ауд. 186

Мова викладання: українська.

Керівник курсу

д. біол. н., проф. **Грубінко Василь Васильович**

Контактна інформація

v.grubinko@gmail.com; 0352-43-59-01

Опис дисципліни

Мета навчального курсу – сформувати у аспірантів розуміння сучасних уявлень про структурно-функціональну цілісність та динаміку і розвиток біологічних систем як основних структурно-функціональних одиниць організації живої природи і їх використання у сфері професійної діяльності при постановці і вирішенні науково-дослідних стандартних та евристичних завдань.

Навчальний контент

№	Тема	Результати навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.		
1.	Тема 1. Сучасна теорія систем. Розробка сутності системи в біології.	Знати: – принципи структурно-функціональної організації біологічних систем різних рівнів організації; Вміти: – досліджувати та пояснювати механізми формування структурно-функціональної організації біологічних систем різних рівнів організації; – пояснювати механізми формування еквіфінальності (результативності) біологічних систем різних рівнів організації; – пояснювати механізми підтримання гомеостазу і стійкості біологічних систем різних рівнів організації; – застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності.
2.	Тема 2. Особливості організації біологічних систем.	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.		
3.	Тема 3. Загальні принципи реакції та стійкості біологічних систем.	Знати: – механізми реалізації дисипативно-континуальної динаміки біологічних систем; – синергетичні механізми формування і стійкості біологічних систем; – базові принципи адаптацій біологічних систем; – еволюційні принципи формування еквіфінальності (результативності) біологічних систем; – внутрішні та зовнішні регуляторні чинники та механізми підтримання гомеостазу і стійкості біологічних систем різних рівнів організації. Вміти: – досліджувати та пояснювати механізми дисипативно-континуальної динаміки біологічних систем; – пояснювати механізми формування еквіфінальності (результативності) біологічних систем;
4.	Тема 4. Категорії організації і функціональної успішності біологічних систем.	
5.	Тема 5. Динаміка і еволюція біосистем. Органічні та бактеріальні добрива	
6.	Тема 6. Стійкість біосистем як їх структурно-функціональний феномен.	

- пояснювати механізми підтримання гомеостазу і стійкості біологічних систем;
- застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати комплексні задачі і проблеми щодо функціонування і регуляторних механізмів біологічних систем, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
ЗК 2	Здатність формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного світогляду
ЗК 5	Здатність до застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації
ЗК 7	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК 8	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), проводити наукові дослідження на відповідному (конкурентному) рівні
ФК 1	Здатність до перегляду існуючих концепцій сучасної біології шляхом критичного осмислення і адаптації новостворених методів та технологій, шляхом генерування оригінальних гіпотез
ФК 5	Здатність до створення інструментів та методологій наукової діяльності, оцінювання та впровадження результатів сучасних розробок, рішень та досягнень природничих наук в біологію
ПРН 1	Знання загальнонаукових філософських концепцій, розуміння ролі науки у розвитку суспільства
ПРН 3	Знання і розуміння проблемних питань сучасної біохімії, молекулярної біології, фізіології та клітинної біології в контексті керування процесами життєдіяльності природних організмів та створення нових (штучних) з метою їх практичного використання
УМ1	Визначати проблемні питання у різних галузях біології
УМ2	Переосмислювати наявні теоретичні знання й професійні практики у галузі наук про життя
УМ 6	Використовувати спеціалізовані фундаментальні знання для розв'язання проблем в різних галузях біології

Літературні джерела

- Гнатів С.П., Хірівський П.Р. Теорія систем і системний аналіз в біології. – Львів : Камула, 2010. – 204 с.
- Гандзюра В.П., Грубінко В.В. Концепція шкодочинності в екології. – Київ-Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. – 144 с.
- Голубець М.А. Екосистемологія. – Львів: Поллі, 2000. – 316 с.
- Грубінко В.В. Структурно-функціональна організація і еволюція живих систем. – Тернопіль: Видавн. відділ ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2019. – 140с.
- Грубінко В. В. Принципи описання стану біо-, еко- систем // Наук. запис. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Сер. Біол. Спец. випуск „Гідробіологія” Спец. випуск „Гідробіологія”. – 2010. – № 2(43). – С. 123–136.
- Кольчева Р.В. Соколова В.В. Биологические системы (современная концепция). – Воронеж: ВГПУ, 2006. – 52 с.
- Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса: новый диалог с природой. – М.: Прогресс, 1986. – 432 с.
- Borlaug N.E. Feeding a world of 10 billion people: The miracle ahead // Plant tissue culture and biotechnology. 1998. – P.119.

Інформаційні ресурси

- <http://macroevolution.narod.ru> - «Проблемы эволюции»
- <http://www.avifarm.ru> - сайт «Современная теория эволюции»
- [www.ru.wikipedia.org/wiki/Теория систем](http://www.ru.wikipedia.org/wiki/Теория_систем). Система

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання тем (модулів) відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань заборонені (у т.ч. мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та моделювання.

Політика щодо відвідування: Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується так:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-2): тест	30
Модуль 2 (теми 3-6): тести, завдання	40
Підсумковий контроль: тести	30
Сума	100

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) робоча програма навчальної дисципліни;
- 2) навчальний контент (повний текст лекцій);
- 3) тематика та зміст лабораторних робіт;
- 4) питання для самостійної роботи, поточного і підсумкового контролю;
- 5) електронне навчання у системі Moodle;
- 6) забезпечення дисципліни навчальними інформаційними джерелами та програмним забезпеченням.